

Sárospatak Város Jegyzője

3950 Sárospatak, Rákóczi út 32.
Tel.: 47/513-240 Fax: 47/311-404
E-mail: sarospatak@sarospatak.hu

B e s z á m o l ó **- a Képviselő-testületnek –** **az adóztatásról**

Tisztelt Képviselő-testület!

I. Jogszabályi háttér

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint az egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköeiről szóló 1991. évi XX. törvény 138. §. (3) g.) bekezdésében foglaltaknak eleget téve, az alábbiakban számolok be a 2016. évi adóhatósági munkáról.

A beszámoló az önkormányzati adóhatóság 2016. december 31. napjáig elvégzett helyi adóztatási feladatainak az eredményét tartalmazza. Valamennyi adónem részletes bemutatásra kerül az előző évhez képest bekövetkezett változások kihatásait számszerűsítve. A beszámoló elkészítésénél alapelveként a valós, hű kép kialakítását fogalmaztam meg, a beszámoló az önkormányzati adóhatóság zártrendszerű helyi adó nyilvántartásán alapszik.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé sorolja a helyi adóval, gazdaságsszervezéssel kapcsolatos feladatokat.

A magyar adórendszerben 1991. január 1-től, azaz a helyi adókról szóló törvény C. törvény (továbbiakban: Hatv.) bevezetése óta léteznek a mai értelemben vett helyi adók. A helyi adók léte egy háromszintű jogalkotás következménye, a legmagasabb jogforrás az Alaptörvény, ezt követi az Országgyűlés alkotta Hatv., valamint a Képviselő-testület által megalkotott helyi rendelet. A helyi adópolitika alapvető célja az, hogy a helyi adók az önkormányzat folyamatos, állandó, stabilan előre tervezhető, biztos bevételi forrását jelentsék, ugyanakkor az adózói kört illetően méltányos, igazságos és megfizethető legyen.

Az önkormányzati adóhatósági munka elsődleges szabályozását az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art) határozza meg. A közigazgatási hatósági eljárási és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: KET) előírásait az Art. elsődlegessége mellett kell alkalmazni.

Az egyes adónemekre vonatkozó részletes szabályokat az ún. egyedi adójogszabályok

- a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény,
- a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény (továbbiakban: Gjt.),
- a környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény (továbbiakban: Ktd.),
- a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Jöt.)

a kapcsolódó és a végrehajtási rendeletek, az adók módjára történő behajtandó köztartozások esetében ezeket szabályozó alapjogszabályok tartalmazzák.

Sárospatak Város Önkormányzatának feladatellátását a saját bevételek, az állami támogatások, valamint az átengedett központi adók biztosítják.

A helyi adóból származó bevétel az önkormányzat saját bevételét növelik. Az önkormányzati adóhatóság által beszedett központi adók közül 2013. évtől a gépjárműadó bevétel 60 %-a már az állami büdztét gazdagítja. A talajterhelési díj, az adóügyi jogkövetkezmények (késedelmi pótlék, bírság), az adók módjára behajtandó köztartozások közül a helyszíni és szabálysértési bírság 100 %-a, a beszedett közigazgatási bírság 40 %-a az önkormányzatot illeti meg.

A helyi adózás struktúrája három fő rendszerelemre épül, nevezetesen:

- vagyoni típusú adók (építmény, telekadó),
- a helyi iparüzési adó,
- kommunális adó (idegenforgalmi adó, magánszemélyek kommunális adója).

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete helyi rendelettel a helyi iparüzési adót és az idegenforgalmi adót 1992. évben, a talajterhelési díjat pedig 2004. évben vezette be. Vagyoni típusú adónem bevezetésére városunkban nem került sor.

II. Az adóhatósági munka személyi- és tárgyi feltételei, feladat- és hatáskörök, ügyiratforgalom:

A jegyző feladat- és hatáskörét a Polgármesteri Hivatal szervezetén belül a Gazdálkodási Iroda Adócsoportja apparátusának munkáján keresztül gyakorolja.

2016. évben az adócsoport létszáma 1 fő felsőfokú végzettségű adócsoport vezetőből, 1 fő felsőfokú végzettségű és 1 fő középfokú végzettségű ügyintézőből állt. Mindenki számítógépes felhasználói ismerettel, megfelelő kommunikációs készséggel és ezekben a munkakörökben elengedhetetlen konfliktuskezelési képességgel rendelkezik. Fokozott elvárás a kollegákkal szemben az adótitok megőrzésének követelménye. A hivatal itt foglalkoztatott munkatársainak számolnia kell azzal, hogy az adóhatósági tevékenység egyáltalán nem mondható „népszerű” feladatnak. E negatív érzést továbbberősíti a hatósági feladattal járó közhatalmi jelleg, a kötelezettség kikényszeríthetőségének a lehetősége és a rendelkezésre álló kényszerítő eszközök/szankciók alkalmazása.

Az önkormányzati adónyilvántartás vezetése a Pénzügyminisztérium által jóváhagyott, a Magyar Államkincstár (továbbiakban: MÁK) által rendszeresített, 1989-ben bevezetett DOS alapú ONKADO programmal történik. A program karbantartását a MÁK által megküldött programverzió betöltésével, leirati segédlettel az önkormányzati adóhatósági dolgozók végezték.

A program az adócsoporthoz saját belső hálózatán fut, 1 db szerver és 4 db munkaállomás összekapcsolásával. A programot minden ügyintéző egyszerre használhatja. 2017. évtől az önkormányzati adónyilvántartás is az ASP (Application Service Providing) önkormányzati adószakrendszerrel történik majd. A rendszerhez való csatlakozás első lépéseként 2016-os év második felében megindult a jelenleg használt ONKADO program adattisztítása, az évek során felrögzített adatok felülvizsgálata, mely elengedhetetlenül szükséges az adatmigrálás sikerességéhez. Ez a feladat több ütemben történt és fog történni még a 2017-es év első háromnegyed évében is. Mind az adattisztítás, illetve az ASP rendszerhez való csatlakozás folyamata jelentős terhet ró és fog róni még a csoport munkatársaira.

Az adócsoporthoz látja el a településen bevezetett adónemekkel kapcsolatos bevallási, nyilvántartási, ellenőrzési, adóbeszedési feladatokat. Adóhátralékok tekintetében végrehajtási eljárás megindításának keretében törvényes eszközök széles körének alkalmazásával lépnek fel az önkéntesen nem teljesítőkkel szemben. Az adóhatóság pénzforgalmának számítógépes könyvelése, előírások, törlések vezetése mellett, negyedévenként zárási eredményekről készült összesítő megküldésével adatot szolgáltatnak a MÁK részére.

Gépjárműadó adóztatás keretében gondoskodnak az adókivetések határidőre történő elkészítéséről, az adózó részére az adókötelezettség határozattal történő megállapításáról. A gépjárműadó bevétel megosztásának pontos, határidőre történő havi utalása mellett, negyedévenkénti, részletes és szigorú elszámolási rendszerben adatot szolgáltatnak a MÁK-nak. A magánfőzésre szolgáló desztillálóberendezés tulajdonjogáról, az ellenőrzés eredményéről adatot szolgáltat a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak. Vagyoni bizonyítványt, adóigazolást és adó- és értékbecslést állítanak ki. Hagyatéki, végrehajtási, kiskorú és gondnokság alatt lévő tulajdonos adásvételi ügyében helyszíni értékbecslést végeznek. Törvény által meghatározott esetekben gondoskodnak az adók módjára behajtandó köztartozások beszedéséről és továbbutalásáról.

Az Art. előírása alapján az ügyintézési határidő általánosságban 30 nap, az adó- és értékbecslés kiállításának határideje 8 nap, adóigazolás kiadási határidő 6 nap. A pénzforgalom feldolgozása folyamatosan történik. Az ügyintézési határidők betartása feszített munkatempót kíván meg az apparátustól, melyet tovább nehezít a bevallási határidőkhöz, negyedéves jelentésekhez, illetve az adóév zárásához, indításához kapcsolódó munkatorlódás, emellett az adófizetési készséggel összefüggésben jelentkező adóbehajtási ügyek, ellenőrzések számának a szaporodása.

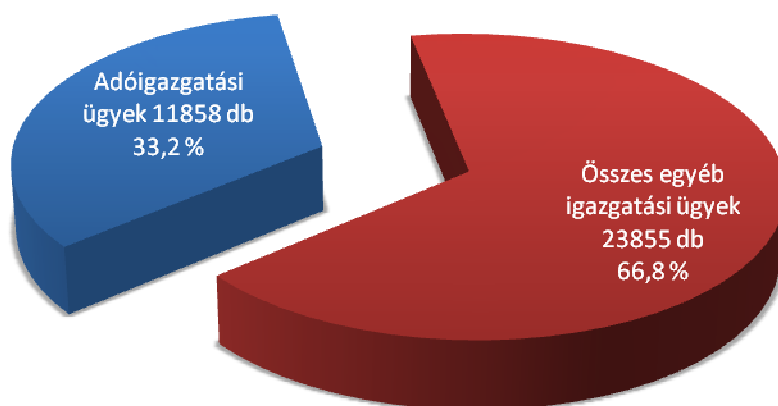
Az ügyfelfogadás hetente 3 alkalommal, hétfőn, szerdán és pénteken van, de adóbevallási időszakban a hét minden napján fogadják az ügyintézők az adózókat. A város honlapján megtekinthetők az adórendeletek, az adóügyekhez kapcsolódó részletes ügyleírások és a bevallási nyomtatványok, kitöltési útmutatóval együtt.

Az ügyiratforgalom 2016. évben is jelentős volt, az adócsoporthoz ügyiratforgalma a Polgármesteri Hivatal ügyiratforgalmából 33,2 %-ot képvisel (35713 db ügyiratból 11858 db).

Itt szeretném kiemelni, hogy az évente kétszer kiküldött egyenlegközlők évente két alkalommal és a második félévi fizetési határidő lejártát követő fizetési felhívások egyedi iktatás nélkül, normál postai küldeményként kerülnek kiadásra, mely az adócsoporthoz ügyiratforgalmát közel 8481 db (7975 számlaértesítő, 506 db fizetési felhívás) plusz iktatott irattal növelné meg. Nem kerülnek továbbá iktatásra az adózók befizetéseinek bankszámla-kivonatai továbbá a postai elszámoló bizonylatok, melyek alapján történik az adózók befizetéseinek könyvelése.

Az önkormányzati adóhatóságnak minden adónemre kiterjedően külön adóbevételi számlát kell vezetnie. 2016. évben az összes adószámla vonatkozásában 1082 db bankszámla-kivonatot és 7125 db postai befizetést rögzítettek az adócsoporthoz tartozók.

Ügyiratforgalom alakulása 2016. évben

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Iktató – ügyiratkezelés

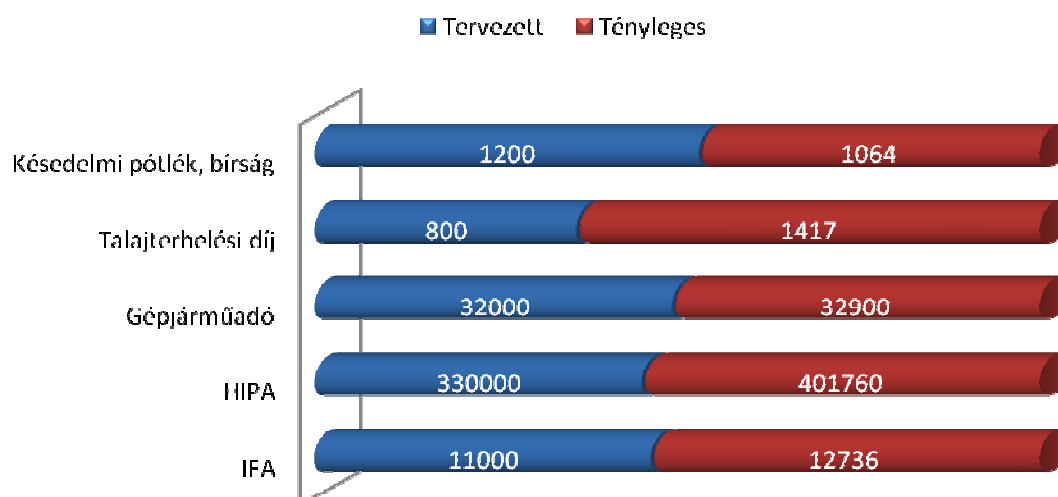
III. Az adóbevételek alakulása, összetétele, ezekre ható tényezők:

A 2016. évre tervezett adóbevételek előirányzata (375.400 eFt), az előző, a 2015. évi tényleges teljesülésnél (393.853 eFt) 18.453 ezer forinttal kisebb összegben került betervezésre.

Az óvatosabb tervezésre egyrészt a talajterhelési díj és az egyéb bevételek évről-évre megfigyelhető csökkenése, másrészt a helyi iparüzési adóbevétel teljesülését meghatározó gazdasági helyzet változásai és a 2016. évben az önkormányzat által nyújtott 50 %-os adókedvezmény is okot adott.

Az önkormányzat adóbevételei a tervezett előirányzaton felül, 119,9 %-ban teljesültek, így összességében a tervezetthez képest 74.790 ezer forint adóbevétel növekedésről beszélhetünk, melyet az alábbi diagram szemléltet.

Tervezett és tényleges adóbevétel alakulása 2016. évben eFt-ban

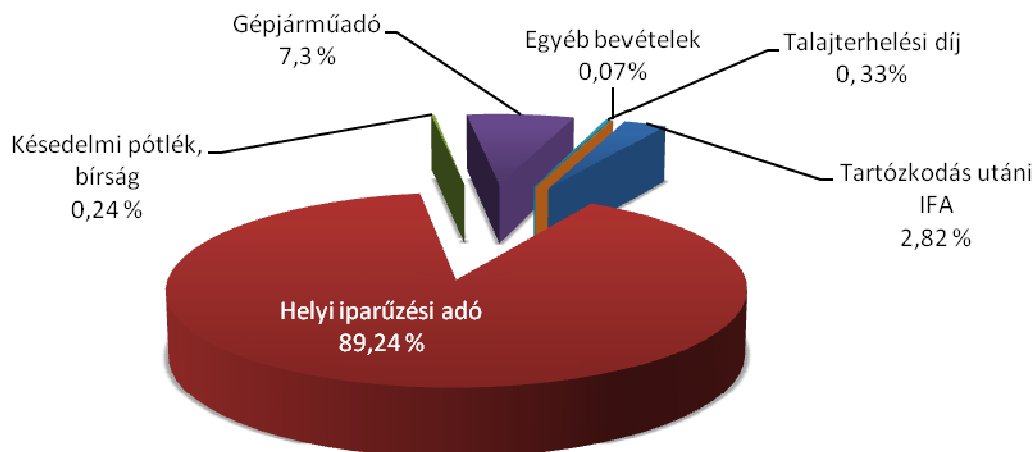
Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal 2016. évi zárási összesítő

Helyi és átengedett adóbevételek teljesülése 2015. és 2016. években*

	Pénzügyi teljesülés eFt-ban		Változás %
	2015. év	2016. év	
Tartózkodás utáni idegenforgalmi adó	11.915	12.736	106,89
Helyi iparüzési adó	346.570	401.760	115,92
Késedelmi pótlék, mulasztási bírság,	1.434	1.067	74,19
Gépjárműadó	32.220	32.900	102,11
Talajterhelési díj	1.202	1.417	117,89
Egyéb bevételek	511	310	60,66
Összesen:	393.852	450.190	114,30

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2016. évi zárási összesítő

Adóbevételek összetétele 2016. évben *

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2016. évi zárási összesítő

* (A kimutatások nem tartalmazzák az önkormányzatnál beszedett, ám a központi költségvetést megillető adókat, díjakat (pl.: gépjárműadó 60 %-a, behajtásra kimutatott bírságok, illetékek).

Sárospatak város közigazgatási területén 2016. évben két helyi adónemre kiterjedően kerültek az adókötelezettségek megállapításra, a kommunális jellegű idegenforgalmi adóra és az iparűzési adóra. A helyi adókat érintő uniós előírás továbbra sincs, az egyes tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy milyen adónemek működtetését bízzák az önkormányzatokra, illetve milyen korlátokat állítanak számukra.

Az adóbevételek nagyságára elsődlegesen és alapvetően kihat, hogy az önkormányzat rendeleteiben hogyan és miként szabályozza a helyi adók mértékeit, kedvezményeit, mentességeit. Hatással van rá továbbá az adott terület gazdasági potenciálja, a helyben működő vállalkozások eredményessége, a lakosság fizetőképessége. Az önkormányzat a helyi adók fajtáit, mértékét és esetleges kedvezményeit, mentességeit törvényi felhatalmazás alapján szabályozhatja és csak olyan mértékben, ahogy a magasabb szintű jogszabály ezt megengedi. Alkotmányos szabály például az is, hogy kötelező a legnagyobb bevételt jelentő helyi iparűzési adóban egy általános adómértéket alkalmazni minden vállalkozásra és nem lehet egyes szektorokat, vállalkozási formákat eltérő, esetleg kedvezőbb adókulccsal adóztatni.

Az adózással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi LXXXI. törvény IV. fejezetének 36-37 §-ai a Hatv-t is módosította 2016. január 1-jétől. A módosítás lényege az volt, hogy az önkormányzatok rendeletükben a jelenlegi szabályozásnál magasabb adóelőnyt biztosíthatnak háziorvosi és védőnői tevékenységet folytató vállalkozók számára.

Azon vállalkozói körnek nyújtható mentesség illetve kedvezmény, akiknek a nettó árbevétele legalább 80 %-a a háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi alapellátási vagy védőnői (egészségügyi alapellátás) tevékenységből származik és az adóalapja (nettó árbevétel korrigálva a levonható adóalapot csökkentő tételekkel) nem haladja meg a 20 millió forintot.

Elismerve a törvényalkotó szándékát, illetve a háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi alapellátási és védőnői tevékenység fontosságát, élve a törvény adta lehetőséggel önkormányzatunk is támogatni kívánta az egészségügyi szolgáltatókat 50 %-os adókedvezménnyel. E kedvezményt biztosító önkormányzati rendeletünk 2016. március 1-jétől lépett hatályba, a kedvezmény feltételeinek megfelelő adózók 2017. évben benyújtandó bevallásaikban érvényesíthetik az adókedvezményt.

A két helyi adó közül az idegenforgalmi adó mértéke törvény által szabályozottan évente valorizálódik, emelkedik, az iparűzési adó esetében azonban az adóalapra vetített 2 %-os mérték konstans, annak emelésére nincs mód. Továbbra is meghatározó az önkormányzati adóbevételeken belül a helyi adókból származó adók, ezen belül is szignifikáns a helyi iparűzési adó súlya és szerepe.

2016-ban a beszedett helyi adók az önkormányzatnál kezelt adók 92,07 %-át adták ki. A helyi adókon belül az iparűzési adó a meghatározó adónem, a vizsgált időszakban a pénzügyi teljesítés alapján, mint ahogy az alábbi táblázat is szemlélteti, 96,93 %-ot ér el a helyi adónemeken belül.

Helyi adóbevételek összetétele 2016. évben

Adónem	Befolyt bevétel e-Ft-ban	%-os arány
Helyi iparűzési adó	401.760	96,93
Tartózkodás utáni idegenforgalmi adó	12.736	3,07
Összesen	414.496	100,00

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2016. évi zárási összesítő

Az adóbevételek időbeli teljesülésének jellemzője, hogy az első félévben általában nem érik el az éves előírások felét és az adóbevételek többségét jelentő iparűzési adó teljesülése csak a feltöltési, kiegészítési kötelezettség leteltét követően, az adóév utolsó napjaiban realizálódhat.

Az adóév végén (december 20-ai nappal) egészítik ki a vállalkozások az iparűzési adóelőlegeket, így ekkor is jelentős befizetések érkeznek iparűzési adóbevételeként az önkormányzat számlájára. Az önkormányzatnál maradó adóbevételek beérkezésének zöme az első és harmadik negyedévhez köthetőek, hiszen a március 15-i és szeptember 15-i befizetési határidők ekkor járnak le. Jellemzően a követeléskezelési és végrehajtási eljárások eredményei is a második félévben jelennek meg a teljesülések között.

Helyi és átengedett adóbevételek negyedévenkénti teljesülése 2016. évben*

	Adóbevételek (Ft)	Bevétel %-os Megoszlása	Pénzügyi teljesítés negyedévente (Ft)
2016.03.31	163.939.330	36,41	163.939.330
2016.06.30	207.410.238	9,66	43.470.908
2016.09.30	369.339.904	35,97	161.929.666
2016.12.31	450.201.689	17,96	80.861.785

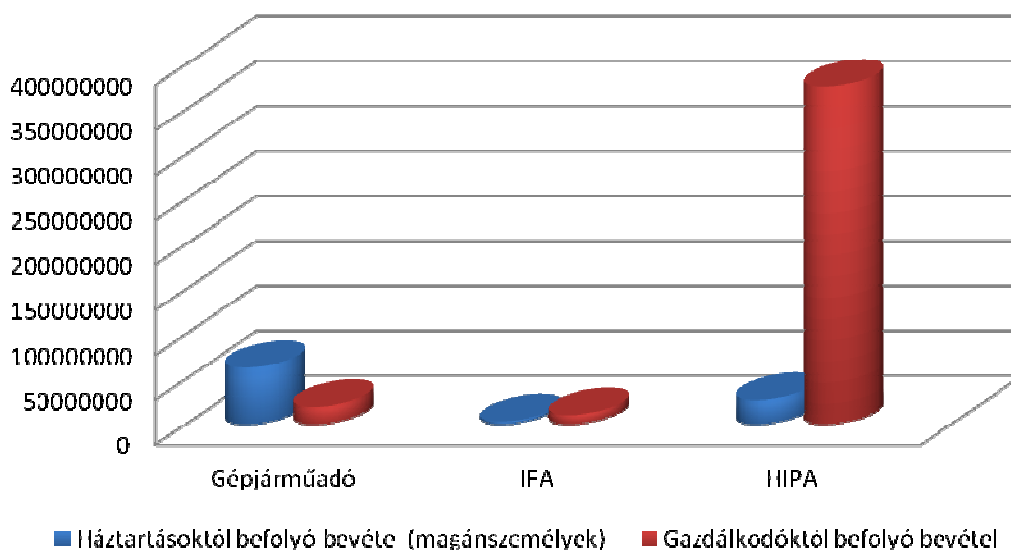
Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2016. évi pénzforgalmi lista

* (A kimutatás nem tartalmazza az önkormányzatnál beszedett, ám a központi költségvetést megillető adókat, díjakat (pl.: gépjárműadó 60 %-a, behajtásra kimutatott bírságok, illetékek).

A fenti táblázat adatai csak a költségvetésre átadott, azaz a finanszírozásban résztvevő bevételt mutatja, azaz nem tartalmazza az adózók részére visszautalt, vagy más hatóság számlájára átutalt túlfizetések összegét. Ugyanakkor a visszaigényelhető adó többletek miatt a folyóbevételekből kell finanszírozni az előző év elszámolásából adódó visszautalásokat is. Ezek nagyrészt az iparüzési adóbevallás május 31-ei határidejéhez kapcsolódva, a bevallások folyamatos feldolgozása alapján június-július hónapra koncentrálódnak. Nagyságrendileg a visszautalás 2016. évben 7.300 ezer forint összeget tett ki, ez 3.750 eFt-tal több mint a 2015-ös évben.

Az adóbevételek befizetők szerinti megoszlását az alábbi táblázat szemlélteti, melyből egyértelműen megállapítható, a gépjárműadó bevétel döntő része, 76,59 %-a a háztartásoktól (magánszemélyek, egyéni vállalkozók, őstermelők) érkezik, míg az iparüzési adót (HIPA) és a tartózkodás után fizetendő idegenforgalmi adót (IFA) 93,39 % és 78,46 %-ban a gazdálkodók, nagyobb vállalkozások fizetik. A diagram a teljes gépjárműadó bevétel (100 %) megoszlását tartalmazza.

Helyi adó és gépjárműadó bevétel megoszlása befizetők alapján

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal zárási összesítő

IV. Az adócsoporth munkájának részletes bemutatása:

1.) A helyi adókról bővebben

a.) Helyi iparűzési adó:

Az önkormányzatok legnagyobb összegű bevételeit kitevő helyi adóneme. A Hatv. szerint **adóköteles** az önkormányzat illetékességi területén állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett **vállalkozási tevékenység**. Az **adó alanya a vállalkozó**. Ebben a tekintetben vállalkozónak minősül a gazdasági tevékenységet saját nevében és kockázatára haszonszerzés céljából, üzletszerűen végző, a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő, feltéve, hogy őstermelői tevékenységéből származó bevétele az adóévben a 600.000 forintot meghaladja, a jogi személy, ideértve azt is, ha az felszámolás vagy végelszámolás alatt áll, egyéni cég, egyéb szervezet.

Adóköteles iparűzési tevékenység alatt a vállalkozó e minőségében végzett nyereség-, illetőleg jövedelemszerzésre irányuló tevékenysége értendő.

A vállalkozó **állandó jellegű iparűzési tevékenységet végez** az önkormányzat illetékességi területén, ha ott székhellyel, telephellyel rendelkezik, függetlenül attól, hogy tevékenységét részben vagy egészben székhelyén kívül folytatja.

Ideiglenes jellegű az iparűzési tevékenység, ha az önkormányzat illetékességi területén az ott székhellyel, telephellyel nem rendelkező vállalkozó építőipari tevékenységet folytat, illetőleg természeti erőforrást tár fel vagy kutat, feltéve, hogy a folyamatosan vagy megszakításokkal végzett tevékenység időtartama adóéven belül a 30 napot meghaladja, de nem éri el a 181 napot.

Állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó évi mértékének felső határa az adóalap 2 %-a, az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó mértéke naptári naponként 5.000 forint.

Az önkormányzati adóhatósághoz teljesítendő befizetéseket az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 2. számú melléklete szerint kell teljesíteni az adózóknak, félévenként két egyenlő részletben az adóév március 15-éig, illetve szeptember 15-éig.

Az iparűzési adó megfizetés sajátossága, hogy az éves bevallás során, minden év május 31-éig számolnak el az adózók az előző évben befizetett előleggel szemben. Ezáltal az egyes adóévekben igencsak eltérő lehet az adó, adóelőlegek nagyságai.

A társasági adófeltöltésre köteles adózói körnek az önkormányzati adóhatóság felé is fennáll a bevallási és előleg-kiegészítési kötelezettsége. Minden év december 20-áig kell a vállalkozónak a helyi iparűzési adóelőleg összegét a várható éves fizetendő adó összegére kiegészítenie. A bevételek tervezése során egyik nagy bizonytalansági tényező ezen feltöltési kötelezettségek várható nagyságrendje. Az iparűzési adó egyébként is a tervezést és az eredményt tekintve az egyik legrapszodikusabb adónem, hiszen a gazdasági helyzet pillanatnyi változása kihat az adóbevétel nagyságára. Ráadásul a társasági adó fizetési rendje alapján, egy kedvező adóév duplán is hathat kedvezően, illetve egy kedvezőtlen év kétszeresen is okozhat nehézséget.

Összességében 2016. évben 34.979 millió forint előleg-feltöltésről nyújtottak be adóbevallást az erre kötelezett vállalkozások, mely összeg az éves iparűzési adóbevétel 8,7 %-át teszi ki. Az adóelőleg-feltöltés összege az előző évhez képest 17.239 eFt-tal magasabb összegben teljesült.

Az iparűzési adóbevallások kezelése jelenti minden évben az egyik legnagyobb munkát az adóhatóság számára, hiszen nagyon rövid idő alatt igen nagy mennyiségű bevallást kell átvenni és feldolgozni. Ugyanakkor több adózó hibásan, vagy hiányosan kitöltve nyújtja be bevallását, s a hiánypótlásra való felszólítás, javítás csak késlelteti az amúgy is rendelkezésre álló rövid határidőt.

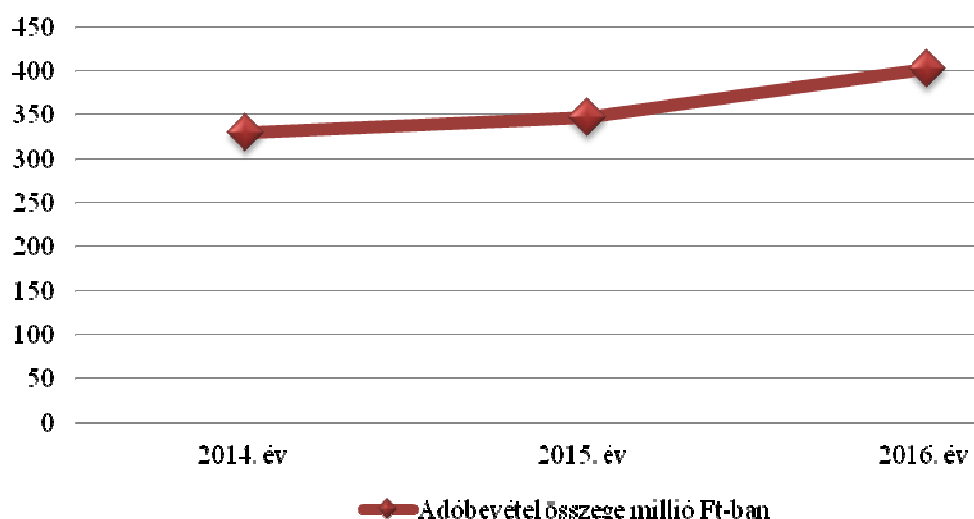
A gazdasági növekedés hatására az iparűzési adóbevételeink az utóbbi években jelentősen növekednek, az iparűzési adóbevallások benyújtásának határidejét követően jól felmérhető a helyi gazdaság alakulása, hiszen az iparűzési adóalapok változása jól szemlélteti a helyben működő vállalkozások gazdasági erejét.

A 2015. évi bevallások (benyújtási határideje: 2016.05.31.) adatai alapján a vállalkozások gazdasági tevékenységének vállalkozási szintű adóalapja 2.985.848.208.438 Ft volt, míg a helyben kimutatott adóalap 18.502.991.836 Ft-ot jelentett.

Öröndetes tény és bizakodásra adhat okot, hogy a város helyi iparűzési adóerő-képessége* évről-évre növekszik. Az önkormányzat 2017. évi iparűzési adóerő-képessége 264.727.472 Ft, míg ez az összeg 2016. évben 249.777.534 Ft és 2015. évben 229.874.878 volt.

*(Adóerő számítás alatt azt értjük, hogy az önkormányzat 1,4 %-os általános szorzóval milyen nagyságú adóbevételre tehetne szert az ott képződött adóalapok után, feltéve, hogy azt mindenki befizeti és melyből semmiféle önkormányzati adókedvezmény, adómentesség nem vonható le.)

Iparűzési adóbevétel alakulása az elmúlt három évben

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport – zárási összesítők

Az önkormányzati adóhatóság nyilvántartása alapján a regisztrált vállalkozások száma 2016. évben 1341, melyből 614 társas vállalkozás, 727 pedig egyéni vállalkozó illetve őstermelő. Az állandó jelleggel vállalkozási tevékenységet végzett adózók száma az előző évhez képest 13-al növekedett, ezen belül a társas vállalkozások száma 29-cel, míg az egyéni vállalkozók, őstermelők száma pedig 16-al csökkent.

**Helyi iparüzési adót fizető adózók száma és fizetett adó összege
2015. és 2016. években**

		Adózók száma		Befizetett adóösszeg Ft-ban	
		2015.év	2016.év	2015. év	2016. év
Állandó jelleggel végzett tevék.:	társas vállalkozások	585	614	315.497.721	375.242.457
	egyéni vállalkozók, őstermelők	743	727	30.171.836	26.517.543
Ideiglenes jelleggel végzett tevék.		4	-	-	-
Összesen:		1332	1341	346.569.557	401.760.000

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal 2016. évi zárasi összesítő

A helyi adó törvény rögzíti az iparüzési adóalap megállapításának, elszámolásának pontos szabályait. Ezek mellett lehetőséget biztosít a vállalkozások számára, hogy egyrészt foglalkoztatás növeléséhez kapcsolódó adóalap-mentességet vegyenek igénybe, másrészt pedig adócsökkentő tételként tüntethetik fel a ráfordításként, költségként az adóévben elszámolt belföldön és külföldön autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjnak a 7,5 %-a.

A bevallások adatai alapján foglalkoztatás növeléséhez kapcsolódó adóalap-mentességet 7 vállalkozás 45.694.164 Ft összegben, útdíj elszámolásaként adócsökkentést pedig 19 vállalkozás 7.342.401 Ft összegben vett igénybe.

Ugyancsak a Hatv. rendelkezésének megfelelően 2016. februárjában döntött úgy a Tisztelt Képviselő-testület, hogy adókedvezményben részesíti a háziorvosi és védőnői tevékenységet folytató vállalkozókat. Az 50 %-os adókedvezményt az érintett vállalkozók az éves bevallás benyújtásakor a végleges adóból és a fizetendő adóelőlegekből érvényesíthetik.

Az adózók pénzügyi nehézségeit, gazdálkodásukban tapasztalható negatív tényezőket mutatja, hogy 2016. évben is éltek adóelőleg mérséklési lehetőségükkel. Erre az adóelőjárásról szóló törvény rendelkezése ad felhatalmazást a vállalkozásoknak, így az adózó akkor kérheti az adóelőleg módosítását, ha előlegét az előző időszak adatai alapján fizeti és számításai szerint adója nem éri el az előző időszak adatai alapján fizetendő adóelőleg összegét, azaz ha adóalapja csökkenést mutat. 23 adózó esetében előleg mérséklési kérelem alapján 2.096 ezer forint került törlésre, mely 6 adózóval és 626 eFt-tal több mint az előző, 2015. évben volt.

Az alábbiak diagrammal az Adóhatóságunk által regisztrált és helyi iparüzési adóalanyként nyilvántartott vállalkozásokat kívánjuk bemutatni az egységes ágazati osztályozási rendszer alapján. Az osztályozási rendszer négy szintű hierarchiában rendezi az egyes tevékenységeket, nemzetgazdasági ág, ágazat, alágazat és szakágazat alapján.

Mint már korábban említettem, hogy az adócsoport egy zárt rendszerű, országosan egységes DOS-alapú programmal dolgozik, mely a vállalkozások egységes ágazati osztályozási rendszer szerinti kigyűjtését nem tudja elvégezni. Ezért a kolleganők az elmúlt hónapokban vállalkozásaink ilyen szintű bemutatását külön kimutatást készítve végezték el.

Iparüzési adóalanyainkat a nemzetgazdasági ág szerinti besorolásba helyezték el, és elsősorban főtevékenységük alapján. Fontos hangsúlyozni, hogy csak a főtevékenységük alapján, hisz nagyon sok vállalkozás többfajta tevékenységet is végez, s ha egy-egy céget több helyre sorolása halmozódást eredményezett volna.

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport - adóprogram

b.) Idegenforgalmi adó:

Ha valaki figyelemmel kísérte már év közben az önkormányzati adóztatási feladatainkat, az érzékelhette, hogy talán az idegenforgalmi adó volt az, mint adóztatási feladat, amely 2016. évben a legnagyobb nyilvánosságot kapta. 2016. őszén Sárospatak város biztosított helyszínt annak a rendezvénynek, melyet a Jegyzők Országos Szövetségének szakmai támogatásával az EMKA marketingkutató cég folytatott le az idegenforgalmi adó szabályozásáról és a hatékony adóbeszedésről.

Ezen előadáson, mint házigazdák egy részletes prezentációval kísért előadást tartottunk a résztvevő önkormányzati szakemberek számára.

Azért, hogy ez a téma még szélesebb körben, a város lakossága előtt is ismertté váljon, az októberi testületi ülésen napirendi pont keretében hangozhatott el újra. S itt került sor az idegenforgalmi adó rendeletünk nyilvántartás vezetésére vonatkozó szabályainak megalkotására is.

A helyi adó törvény az idegenforgalommal együtt járó igények kielégítéséhez szükséges anyagi eszközök biztosítását azzal kívánja elősegíteni, hogy lehetőséget biztosít az idegenforgalmi adó bevezetésére. Az adóbevételek fontos szerepet játszik az önkormányzat költségvetésében, hiszen az idegenforgalmi adóbevételek minden beszedett adóforintja után további 1,5 Ft normatív támogatás igényelhető, ami a turizmussal összefüggő költségek és kiadások forrásait növeli. A növekvő vendégforgalom más állami és önkormányzati adóbevételeket is generál, e mellett a városban működő vállalkozások, intézmények bevételeit is gazdagítja. E fizetési kötelezettség sajátossága, hogy alanyai kizárólag magánszemélyek lehetnek, akik a településen üdülési célzattal tartózkodnak.

A Hatv. rendelkezése szerint adókötelezettség azt a magánszemélyt terheli, aki nem állandó lakosként az önkormányzat illetékességi területén legalább egy vendégéjszakát eltölt. Itt szükséges megerősíteni, hogy ezt az adónemet nem a sárospataki lakosoknak, és nem a sárospataki szállásadói tevékenységet végző adózóknak kell megfizetniük.

A szállásadó csak egyfajta közvetítő szerepet tölt be a vendég és az önkormányzat között, ugyanis ő beszedi, bevallja és befizeti az idegenforgalmi adó összegét. Fontos megemlíteni és hangsúlyozni, hogy a törvény arról is rendelkezik, ha az adóbeszedésre kötelezett az adó beszedését elmulasztotta, abban az esetben ő köteles megfizetni a be nem szedett adó összegét.

Az adó alapja a megkezdett vendégéjszaka száma, mértéke személyenként és vendégéjszakánként településünkön 2008. évtől 250 Ft. A törvényi felső adómérték a KSH által közzétett fogyasztói árszínvonal változással valorizálható. A törvényi felső mérték (vendégéjszakánként 300 Ft) és a valorizáció együttesen határozza meg ezen adónemben az adómaximumot, mely 2016. évben 504,1 Ft/vendégéjszaka volt.

A helyi adó törvényben megfogalmazott adókötelezettség alóli mentesség életkorhoz (kiskorú), speciális egészségügyi, oktatási, munkavégzési, vállalkozási jogviszonyhoz kötődik. 2016. évtől az egyes honvédelmi és rendvédelmi feladatokat ellátó szervek állományába tartozó személy hozzátartozója is bizonyos esetekben mentességet élvezhet.

A beszedett idegenforgalmi adót a beszedést követő hónap 15. napjáig kell a szálláshelyeknek az önkormányzati adóhatósághoz önadózás keretében bevallani és az önkormányzat alszámlájára befizetni.

Már az előző évek beszámolóiban is szép eredményekről tájékoztathattuk a Tisztelt Képviselő-testületet, s ezt a hagyományt követve most is, az előző évhez viszonyítva elvégezve az összehasonlítást, s örömmel konstatálhatjuk, hogy a városunkban eltöltött összes vendégéjszaka száma jelentős emelkedést mutat. A táblázat adatai azt a tényt erősítik meg, hogy városunk idegenforgalmilag egyre sikeresebb, a térségről, a településről kialakult kép egyre pozitívabb, a város szépítésért és fellendítéséért végzett munkának egyre inkább beéri a gyümölcse.

Vendégéjszaka, vendégszám és beszedett idegenforgalmi adó alakulása 2015 és 2016. években

Év	2015.	2016.	Változás %
Összes vendégéjszaka	65250	69675	106,78
Ebből:			
adóköteles vendégéjszaka	45694	50372	110,24
adómentes vendégéjszaka	19556	19303	98,71
Vendégszám	28752	30393	105,71
Bevétel e Ft-ban	11.915	12.736	106,89

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal zárási összesítői és idegenforgalmi adó lajstromai

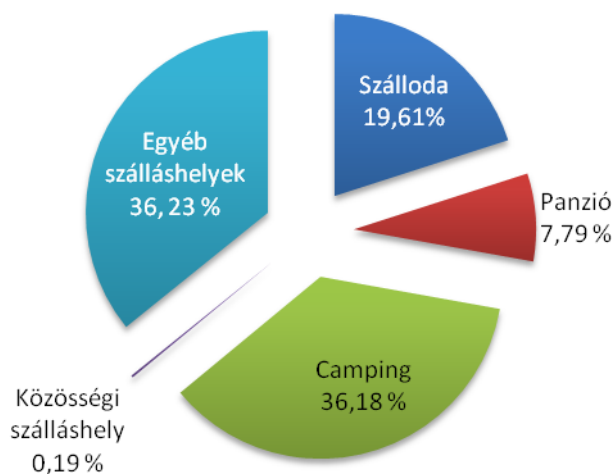
Az alábbi táblázattal és annak szemléltetésére készített két diagrammal plusz információhoz szeretnénk volna juttatni a Tisztelt Képviselő-testületet, szálláshelyenként kívánjuk bemutatni vendégeink ittlétét, itt is összehasonlítást végezve az előző, a 2015-ös évvel. Amikor a gazdaság fellendülését elemezzük mindig kérdés, hogy egy-egy jól teljesített év után vajon a vállalkozások eredményei mutatnak-e csak nyereséget, vagy a magánszemélyek bevételei is növekedést mutatnak. Az itt látható táblázat azt prezentálja számunkra, hogy a városunkba látogató és legalább egy vendégéjszakát eltöltött vendégeink már nemcsak az alacsonyabb árfekvésű egyéb szálláshelyeket preferálják, hanem a szálloda és panzió által kínált magasabb színvonalú és drágább árfekvésű szolgáltatásokat is igénybe tudják venni.

Összes vendégéjszaka és összes vendégszám alakulása szálláshely típusonként 2015 és 2016. években

	Összes vendégéjszaka szám			Összes vendégszám		
	2015. év	2016. év	Változás %	2015. év	2016. év	Változás %
Szálloda	9775	13956	142,77	4936	6021	121,98
Panzió	4482	5427	121,08	2354	2640	112,15
Camping	24238	25201	103,97	10318	10360	100,40
Községi szálláshely	145	133	91,72	78	59	75,64
Egyéb szálláshely	21038	24943	118,56	8281	11323	136,73

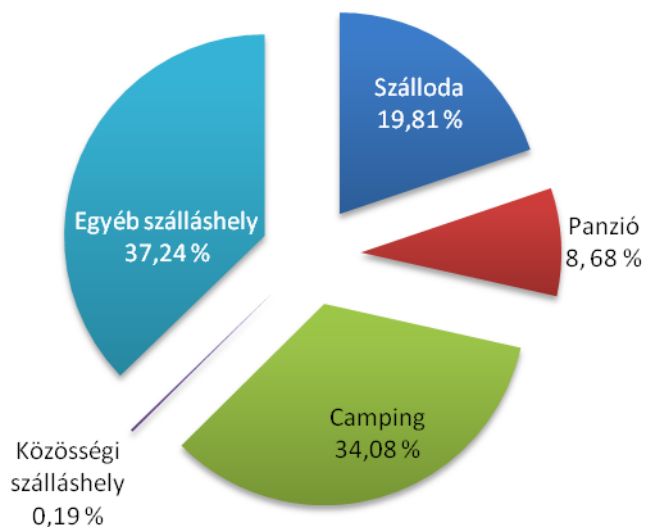
Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal idegenforgalmi adó lajstrom és a csoport saját anyaggyűjtése

Eltöltött vendégéjszakák megoszlása szálláshely típusok között

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2016. évi IFA kimutatás

Vendégszám megoszlása szálláshely típusok között

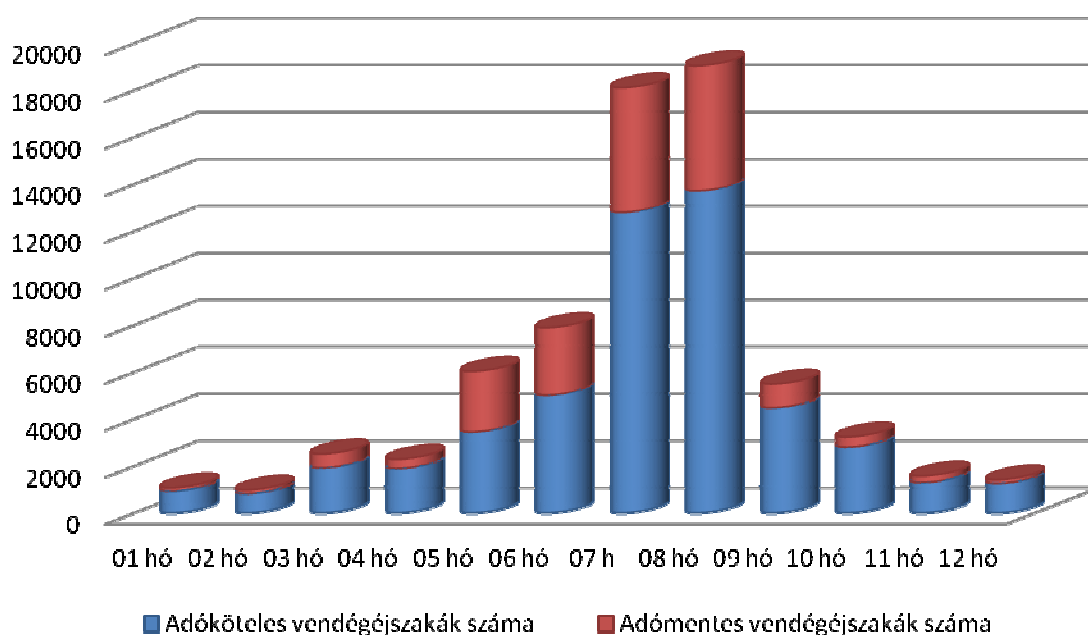

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2016. évi IFA kimutatás

2016. december 31-ei állapottal Adócsoportunk 100 db szálláshelyet tartott nyilván, melyek besorolását a 239/2009. (X.20.) Kormányrendelet szabályozza. Ezen besorolás szerint 2 db szálloda, 5 db panzió, 2 db camping, 1 db közösségi szálláshely és 90 db egyéb szálláshely működött Sárospatak illetékességi területén.

A következő diagram az adóköteles és adómentes vendégéjszakákat mutatja be havi megbontásban. Mint, ahogy az adónem jellegzetességéből is adódik jól látható, hogy az év két nyári hónapjában, júliusban és augusztusban a legnagyobb az idegenforgalom és ebből adódóan az eltöltött vendégéjszaka szám és az adóbevétel is, az év többi hónapjaiban pedig mindezek alakulását nagymértékben befolyásolja az időjárás, a városban megrendezésre kerülő kulturális és sportesemények, és ünnepek száma.

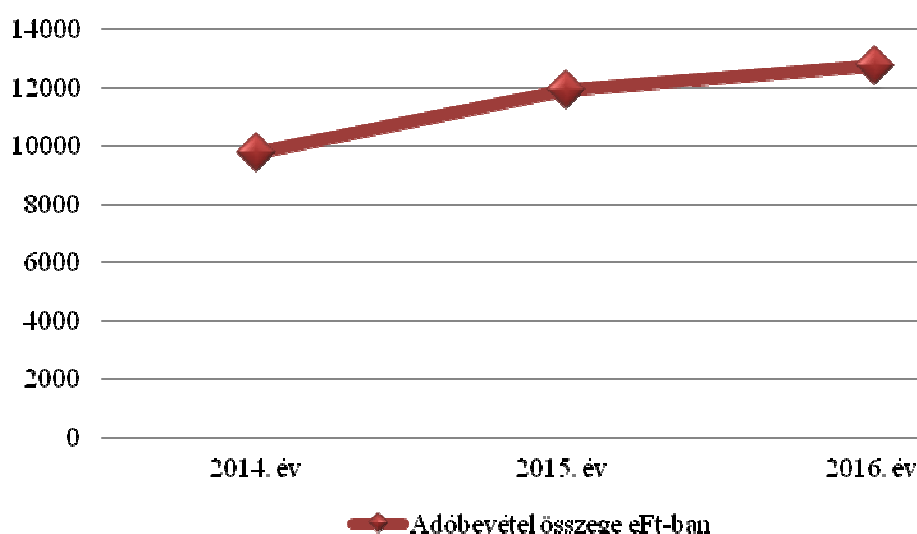
Vendégéjszakák alakulása havi bontásban

A növekvő vendégforgalom más állami és önkormányzati adóbevételeket is generál, e mellett a városban működő vállalkozások, intézmények bevételeit is gazdagítja, ezért mindenki számára fontosnak kellene lenni, hogy városunk vonzó legyen a turisták számára. Az eredményes idegenforgalom mindig komplex tényezők függvénye, mert például a gondozott parkok, igényesen kialakított közterületek, zöldövezetek mindig pozitívumként szól egy-egy település mellett.

Fel kell ismerni annak a lehetőségét, hogyha az önkormányzat a befolyó idegenforgalmi adóbevételt a város lehetőségeinek kiaknázására használja, akkor abból minden itt lakó állampolgár profitálni fog. Méltán dicsekedhetünk az elmúlt három év adóbevételeivel, melyet az alábbi diagram jól szemléltet.

Idegenforgalmi adóbevétel változása az elmúlt három évben

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport – zárási összesítők

Az adóhatósági tevékenység egyébként is népszerűtlenségét az adóellenőrzés még inkább negatív irányban mozdítja el. Az adózók legtöbbször személyeskedésnek és rosszindulatú eljárásnak tartják. Ellenőrzésre azonban szükség van, s ez még inkább igaz az idegenforgalmi adó esetében, melyre minden évben nagy hangsúlyt fektet az apparátus.

Az idegenforgalmi adókötelezettségek teljesítésének ellenőrzése a nyári hónapokban kap nagyobb szerepet. A májustól augusztusig terjedő időszakban az adócsoport dolgozói heti, akár napi rendszerességgel járják végig a szálláshelyek területeit, megfigyelve a vendégforgalom alakulását. A részletes ellenőrzésre kijelölt, már működő szálláshelyek esetében a nyilvántartások vezetése, vendégekönyv, számlatömb pontos és megfelelő kitöltése, az új szálláshelyek pedig preventív jelleggel kerülnek ellenőrzésre.

Az ellenőrzés eredményei évek óta vegyes képet mutatnak. Sok szálláshelyen még mindig számtalan adminisztrációs, nyilvántartás vezetési hibát találunk, még mindig van olyan szállásadó, aki nincs tisztában a vendégekönyv vezetésének szabályaival, illetve a mentességek biztosításának adminisztrációs követelményeivel.

Mindezen problémák és hiányosságok megszüntetésére készült el év végén az új idegenforgalmi adó rendelet, mely egyrészt az adókötelezettségek teljesítéséhez szükséges anyagi és eljárási jogszabályok idegenforgalmi adóra vonatkozó szabályozását foglalja egységes szerkezetbe, másrészt pedig a nyilvántartás-vezetést szabályozza le.

A szállásadói tevékenység folyamatos ellenőrzése az idegenforgalmi adózással kapcsolatos feladatok állandó figyelemmel kísérése az adócsoport jelenlegi létszámával nehezen oldható meg.

2.) Gépjárműadó, mint átengedett központi adónem:

A gépjárműadó bevétel 60 %-a továbbra is a központi költségvetést illeti meg. A helyi testületnek ebben az adófajtában szabályozási jogköre és lehetősége nincs.

A gépjárműadó 1992-es bevezetésére a motorizációval járó közterhek arányosabb elosztása, a települési, a fővárosban a kerületi önkormányzatok bevételeinek gyarapítása, valamint a közúthálózat karbantartásához és fejlesztéséhez szükséges források bővítése érdekében került sor. Gépjárműadó terheli a magyar hatósági rendszámú járművel ellátott gépjárműveket és pótkocsikat. A törvény hatálya nem terjed ki: a magyar hatósági rendszámú járművel ellátott mezőgazdasági vontatóra, a lassú járműre és a lassú jármű pótkocsijára, a négykerekű segédmotoros kerékpárra, a külön jogszabály szerinti „méhesház” gépjárműre, a munkagépre, a CD, a CK, a DT, az OT és a Z betűjelű rendszámú járművel ellátott gépjárműre, a külföldön nyilvántartott tehergépjárművek közül azokra, amelyek az Európai Unió valamely tagállamában vannak nyilvántartva.

Az adóztatási feladatokat a magánszemély adóalanyának a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény szerinti nyilvántartásba bejegyzett lakóhelye, annak hiányában tartózkodási helye, míg a nem magánszemély adóalanyának – ideértve az egyéni vállalkozót is – a hatósági nyilvántartás címadat-rovatába bejegyzett székhelye vagy telephelye szerint illetékes települési önkormányzati adóhatóság látja el.

Az adó alapja a személyszállító gépjármű hatósági nyilvántartásban feltüntetett teljesítménye, kilowattban kifejezve. Az adó összegét a gépjármű teljesítményének és életkorának megfelelő besorolási osztály szerinti forintösszeg szorzata határozza meg.

Az adó alapja az autóbusz, a nyerges vontató, a lakókocsi, a lakó pótkocsi hatósági nyilvántartásban feltüntetett saját tömege (önsúlya), tehergépjármű esetében a hatósági nyilvántartásban feltüntetett saját tömege (önsúlya), növelve a terhelhetősége (raksúlya) 50 %-ával. Az adó mértéke minden megkezdett 100 kilogrammja után: a légrugós vagy azzal egyenértékű rugózási rendszerű nyerges vontató, tehergépjármű, autóbusz esetén 850 Ft, más esetben tehergépjármű, nyerges vontató, autóbusz esetén 1380 Ft. A tételes – vagyis nem az önsúlyból kiszámított - mértékű adómértékek változatlanok: az E betűjelű ideiglenes rendszámú járművel ellátott személyszállító gépjármű után 10.000 forint, míg a tehergépjármű után 46.000 forint, a P betűjelű ideiglenes rendszámú jármű kiadása esetén 23.000 forint adót kell fizetni.

Az adó alanya főszabály szerint a gépjármű azon üzemeltetője, ennek hiányában tulajdonosa aki/amely az év első napján a hatósági járműnyilvántartásban szerepel. A gépjárműadóról szóló törvény szerint 20, 30 és 50 %-os adókedvezmény illeti meg a KÖHÉM rendelet 5. számú melléklete szerinti különböző környezetvédelmi osztály-jelzéssel ellátott autóbuszokat, tehergépjárműveket. Ezek a kedvezmények minden esetben már az adókimutatáskor levonásra kerülnek, tehát nem az adózónak kell kérelmeznie.

Szintén nem kell kérelmeznie, de nyilatkoznia viszont igen a teljes adómentesség érvényesítéséhez a költségvetési szerveknek, egyesületeknek, alapítványoknak, amennyiben a tárgyév megelőző évben társasági adófizetési kötelezettségük nem keletkezett, illetve azon autóbuszok tulajdonosainak, üzemeltetőinek, akiknek a számviteli törvény szerinti nettó árbevétele legalább 75 %-ban a helyi és helyközi menetrendszerinti közúti tömegközlekedés folytatásából származott.

Van viszont olyan mentesség, amelyet az adóalanynak kell kérelmeznie. Ez súlyos mozgáskorlátozottsághoz kötődik, s jogszabályban meghatározott orvosi igazolások benyújtásával érvényesíthető. 2016. évben 43 adózó tudta igénybe venni a mozgáskorlátozottság miatti mentességet.

A gépjárműadóról szóló törvény 2016. évi módosítása elsősorban fuvarozó vállalkozások versenyképessége javítása miatt következett be, továbbá mentességet irányzott elő a környezetkímélő gépkocsik után a gépjárműadóban és a cégautó adóban is.

A Jedlik Ányos terv végrehajtása kapcsán a kizárólag elektromos meghajtású gépjárművek mellett a többi környezetkímélő gépjármű üzemeltetéséhez is gépjárműadó-mentességet biztosít immár a jogszabály.

2016. évtől bevezetésre került az ún. szerelvényadóztatás. Ennek a lényege, hogy a félpótkocsi nem adótárgy, azután külön gépjárműadót nem kellene fizetni, azonban a vontató adóalapja tartalmazza a vontató által vontatható össztömeget (egy nyerges vontatóhoz tartozó egy félpótkocsi adóalapját). Egyidejűleg megszűnt a félpótkocsi adókötelezettsége.

A gépjárműadó törvény előírásai alapján az adókötelezettséget érintő változások bejelentése a KEKKH (2017. január 1-től BM NYHÁT)* járműnyilvántartásából történő adatletöltés az adócsoport munkatársai által online történik, az alábbi rendszerességgel: az év eleji nyitóállomány február elején, az adókötelezettséget érintő évközi változások minden hónapban.

*(KEKKH: Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala, BM NYHÁT: Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkár)

A január 1-jei állapotnak megfelelő nyitóállomány teljes átvizsgálása és javítását követően az adózói beazonosítást kell elvégezni. A nyitó állomány alapján kell az újonnan adóztatás alá kerülő gépjárművekre egyedi határozatot készíteni, illetve Sárospatak közigazgatási területéről eladás, lakcímváltozás, vagy egyéb ok miatt kikerült járművek adóztatását ugyancsak határozattal kell megszüntetni. Az év eleji változások átvezetése és az éves adókötelezettség betérhelése után minden adózó részére kinyomtatásra, majd kiküldésre kerül a határozat és az egyenlegközlő. Az évközi változásjelentések feldolgozás-előkészítése (átvett adatállomány átnézése, kódolása) havi terminusban történik. Az adómentességek biztosítása kérelemre és megfelelő igazolások csatolását követően szintén határozattal történik. A beszámolási időszakban 2351 db gépjárműadó határozat kiadására került sor.

Az állam általi 60 %-os bevétel elvonással kapcsolatban szeretném még megjegyezni, hogy a bevétel elvonása nem járt a feladatok elvonásával is. Nemcsak az adóztatási feladatokat, de a hátralékok behajtását is továbbra is önkormányzati adóhatóság bonyolítja le. A központi költségvetést megillető bevételt havonta, a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig kell a Magyar Államkincstár által megjelölt fizetési számlára átutalni. A központi költségvetést havonta megillető hányadának ellenőrzése céljából az önkormányzati adóhatóság a tárgynegyedévet követő hónap 15. napjáig adatot szolgáltat az Államkincstárnak.

A gépjárműadó befizetéseket az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 2. számú melléklete szerint kell teljesíteni az adózóknak, félévenként két egyenlő részletben az adóév március 15-éig, illetve szeptember 15-éig.

Az alábbi táblázatban szeretnénk szemléltetni a sárospataki állandó lakcímmel rendelkező állampolgárok tulajdonában/üzembentartásában, illetve Sárospatakon székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások gépjárműveinek megoszlását, összehasonlítva az előző, a 2015. évi adatokkal.

A táblázat jól szemlélteti a növekedést, összességében az előző évhez képest 233 db gépjárművel több adótárgy adóztatását kellett ellátni az apparátusnak, ezen belül is elsősorban a személygépjárművek növekedése a jelentős, 192 db-bal.

Adóztatott gépjárművek típusa és darabszáma 2015. és 2016. években

	Darabszám	
	2015. év	2016. év
személygépkocsi	3929	4115
tehergépjármű	555	574
autóbusz	4	11
vontató	4	3
motorkerékpár	183	194
pótkocsi	505	517
utánfutó	5	4
Összesen:	5185	5418

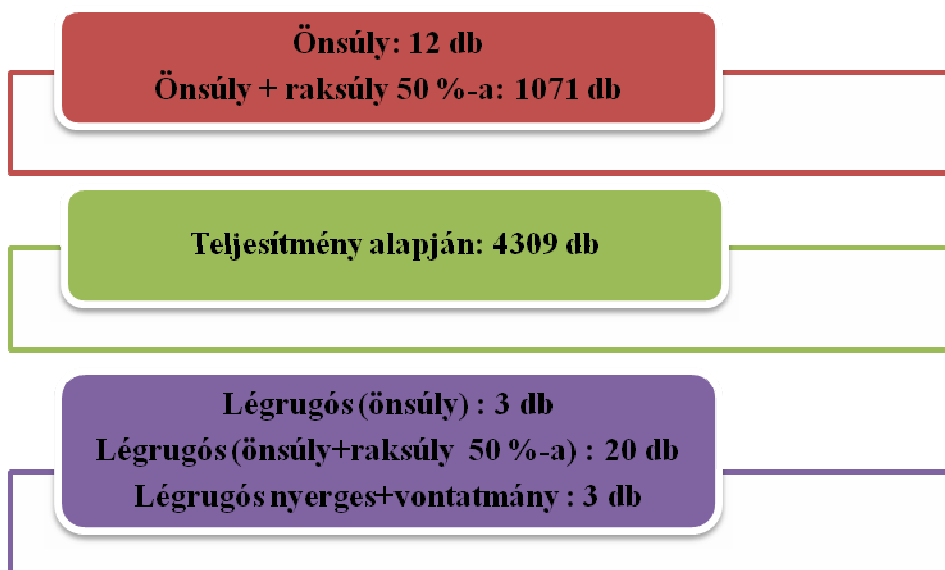
Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport – gépjárműadó lajstrom

2016. évben 5418 db gépjármű adóztatásából 82.250 e Ft gépjárműadó keletkezett, melyből csak 32.900 eFt gazdagította Sárospatak Város Önkormányzatát.

A következő két ábrával szeretnénk még tovább szemléltetni gépjárműveinket egyrészt adóztatási mód szerint, másrészt pedig mentesítés jogcíme szerint.

Teljesítmény alapján a személygépjárművek és motorkerékpárok adóznak, az adóztatás többi megbontása pedig az autóbusz, nyergesvontató, lakókocsi, tehergépjármű, és utánfutó adóztatását szemlélteti darabszám szerint.

Adóztatási mód alapján besorolt gépjárművek száma 2016. évben

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport – gépjárműadó lajstrom

Mentesített gépjárművek száma jogcím alapján 2016. évben:

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport – gépjárműadó lajstrom

3.) Talajterhelési díj:

A környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény alapján, a környezetterhelési díj 2004. január 1-jén került bevezetésre a levegőre és a vízre, a talajterhelési díjra vonatkozó szabályok 2004. július 1-jétől léptek életbe.

A talajterhelési díj bevezetésével a törvényalkotó célja a környezet és természet védelme, terhelésének mérséklése, a környezethasználóknak a környezet és természet megóvását szolgáló tevékenységre való ösztönzése. Két adóhatóság is „működik” a talajterhelési díj adózása során, a vízjogi engedély alapján végzett tevékenységéhez kapcsolódó talajterhelési díjjal kapcsolatos adóztatási feladatokat a NAV, a helyi vízgazdálkodási hatósági jogkörbe tartozó szennyvízszikkasztáshoz kapcsolódó talajterhelési díjjal kapcsolatos adóztatási feladatokat pedig az önkormányzati adóhatóságok látják el.

Talajterhelési díjfizetési kötelezettség azt a kibocsátót terheli, aki helyi vízgazdálkodási hatósági engedély alapján szennyvízelhelyezést alkalmaz és a műszakilag rendelkezésre álló közcsontrára nem köt rá. A törvény a talajterhelési díj mértékét a talajterhelési díj alapja, az egységdíj (1.200 forint), valamint a területérzékenységi szorzó (1,5) együttes szorzataként határozza meg. Talajterhelési díj alapja a szolgáltató által leigazolt, az adott évben felhasznált vízmennyiség csökkentve a meghibásodás miatt elszivárgott vízmennyiséggel, és a számlával igazolt elszállított szennyvíz mennyiségével.

A 2012. évi, tízszeresére emelkedett egységar jogszabályi változását követően a törvényalkotó szándékával egyezően a Képviselő-testület különböző mentességek és díjkedvezmények elfogadásával igyekezett egyrészt ösztönözni a lakosságot a hálózatra való rákötésre, illetve az időszakosan, vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő családokat támogatni.

Az előző évekhez viszonyítva nagyon sokan éltek a rákötés lehetőségével, s 2016. évben már csak 100 adózót szólított fel az adócsoporthoz bevallás benyújtására, (2014-ben 124, 2015-ben 106 adózót), melyből 58 adózó igénybe is tudta a képviselő-testület rendelete által biztosított teljes díjmentességet. A bevallást benyújtók közül 4 adózó részesült pótlékmentes részletfizetési kedvezményben.

4.) Helyi jövedéki adó:

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény és az egyes adótörvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXXVII. törvény többek között módosította a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény magánfőzésre vonatkozó rendelkezéseit is.

A módosítások következtében bevezetésre került a Párlat Adójegy, amely a magánfőző nevére kiállított, sorszámozott, papír alapú, vagy elektronikus vámhatósági igazoló szelvény, ami 1 liter magánfőzött párlat után 700 forint jövedéki adó megfizetését igazolja. A párlat adójegyeket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal megyei, illetve fővárosi adó- és vámigazgatóságai bocsátják ki. Ezzel egyidejűleg megszűnt a korábbi évben bevezetett s önkormányzatoknak megfizetett 1.000 Ft összegű átalányadó.

A helyi önkormányzati adóhatóság szerepe így 2016. évtől a desztillálóberendezés megszerzésének tulajdonjog bejelentésére, a magánfőzés szabályai betartásának ellenőrzésére terjedt ki.

5.) A következőkben néhány olyan munkaterületet szeretnék kiemelni, amelyek mint a beszámoló elején elhangzott, törvény által a jegyzőre delegált hatósági feladat. Ezen feladatok ellátásából bevétele az önkormányzatnak nem származik, (néhány esetben a köztartozások behajtásából igen), mégis ellátásuk nagy terhet ró az adócsoporthoz dolgozóira.

a.) Adó- és értékbizonyítvány:

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint az egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 140. §. (2) bekezdése rendeli a jegyző adóügyi feladata és hatásköre közé az adó és értékbizonyítvány kiadását. Az illetékességet az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. évi törvény 101 paragrafusa szabályozza, mely szerint az ingatlan fekvése szerint illetékes önkormányzat jegyzője állítja ki az ingatlan és az ingatlanszerzők adatairól adó- és értékbizonyítványt.

Azt, hogy milyen esetben és milyen szerv megkeresésére állítja ki, különböző törvények szabályozzák, ilyen például a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. tv., mely szerint hagyatéki ügyben, vagy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény, mely szerint pedig különböző végrehajtási ügyekben keresik meg a jegyzőt adó- és értékbizonyítvány kiállítására.

Minden megkeresés esetében az adócsoporthoz dolgozója helyszíni szemle megtartásával, az ingatlan teljes körű felértékelésével határozza meg az ingatlan értékét. Ingatlanon értendő minden lakó és nem lakó épület, beépítetlen terület, szántó, szőlő, gyepek és erdők stb., Ez nagyon sok esetben Sárospatak közigazgatási területéhez tartozó külterületek felkeresésével is jár, s egy-egy terület behatárolása komoly „nyomozói munkát” igényel.

2016. évben 267 megkeresés érkezett, melyre minden esetben 8 napos ügyintézési határidő állt az ügyintéző rendelkezésére. Az értékelés elvégzéséhez minden esetben a TAKARNET Földhivatali Információs rendszerből történő tulajdoni lap lekérdezésére van szükség, melyek száma 2016. évben 408 db volt. A megkeresések határidőben és teljes körűen történő teljesítése a csoport létszámát figyelembe véve sok esetben komoly problémát okozott.

b.) Adók módjára behajtandó köztartozások:

Az adók módjára behajtandó köztartozások végrehajtása esetén a köztartozás jogosultjának megkeresése alapján folytatja le az adócsoport a végrehajtást. Törvények írják elő, hogy valamely köztartozást az önkormányzati adóhatóság adók módjára köteles behajtani. E köztartozások rendszerint nem adó jellegűek, ezekre a törvény hatálya csak a végrehajtás és az ezzel összefüggő nyilvántartás tekintetében terjed ki.

Amikor az adóhatóság adók módjára behajtandó köztartozás beszedése érdekében, megkeresésre fogatosít végrehajtási cselekményeket, nem saját követelését érvényesíti. Ekkor hatásköre csak arra terjed ki, hogy tartozás jogosultjának megbízásából a megkeresésben megjelölt összeg behajtása érdekében intézkedjen. Rendelkezési joga nem terjed ki arra, hogy a köztartozásra fizetési könnyítést engedélyezzen, a tartozást mérsékelje.

Adók módjára behajtandó köztartozások például az állam által megelőlegezett gyermektartásdíj, munkaügyi, munkavédelmi bírságok, halvédelmi bírságok, érdekeltségi díj, szabálysértési, helyszíni bírságok, közigazgatási bírságok, jogalap nélkül felvett családi pótlék, átképzési támogatások, szakértői díj, gondozási díj, stb.

Ezek közül a szabálysértési és helyszíni bírságok 100 %-a, illetve a közigazgatási bírságok 40 %-a az önkormányzat saját bevételeinek számítanak. Az egyéb jogcímen behajtott köztartozásokat a kimutató szervnek utaljuk át, ezekből az összegekből az önkormányzatnak nincs bevétele. Legnagyobb összegű hátralékaink az előző éveknek megfelelően még mindig az állam által megelőlegezett gyermektartásdíjakból származnak. Egyrészt az a társadalmi réteg halmozott fel ilyen összegű hátralékot, aki évek óta egyáltalán nem dolgozik, segélyből vagy alkalmi munkából él, másrészt pedig az a réteg, aki annak ellenére, hogy munkahellyel rendelkezik, mégis nehezen tudja kifizetni a közüzemi számlákat.

A bírósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezik a letiltható jövedelmekről, mely a segélyből történő letiltás fogatosítását egyértelműen tiltja. A munkabérekéből és nyugdíjakból történő tiltás esetén előfordult több esetben is, hogy olyan visszajelzést kaptunk, hogy letiltásunkat sorrendbe állították, mert már előző letiltások megelőzik.

Az adók módjára behajtásra kimutatott tartozások beszedésének eredményessége alacsonyabb, mint más adóké. Betudható ez annak, hogy az esetek túlnyomó többségében az adósnak sem munkahelye, sem számlája, sem végrehajtható ingó vagyona nincs. Míg az adók esetében egy folyamatos, többnyire éveken át tartó kapcsolat jön létre az önkormányzati adóhatóság és az adózó között, a bírságok, díjak beszedése gyakran csak egyszeri kapcsolatot feltételeznek, jóval magasabb költséggel. Az elkövetők többsége évek óta nem él életvitelszerűen Sárospatakon, csak állandó bejelentett lakcíme van városunkban. Legtöbbször még a családtagok sem tudnak róla, vagy nem akarnak tudni róla semmit.

Az adók módjára behajtandó köztartozások behajtása nagyon idő- és költségigényes intézkedések, melynek nagy részéből, mint említettem az önkormányzatnak bevétele - 1-2 kivétellel - nem származik.

2016. évben az iktatott iratok száma 1494 db, melyből 306 db azon iktatott irat, mely a kimutató szervek megkeresését jelenti, mely ügyekben a hatóságnak haladéktalanul meg kellett indítania a végrehajtást.

Összehasonlítást végeztünk az elmúlt évekkal, s ebben a feladatkörben is nagyon jól szemlélteti a többletmunkát a következő táblázat.

**Adók módjára behajtandó köztartozások iktatott ügyiratainak
és a behajtást kezdeményező megkeresések száma az elmúlt három évben**

	2014. év	2015. év	2016. év
Iktatott ügyiratok száma db	587	1208	1494
Kimutató szervek megkeresése db	233	279	306

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Iktató - ügyiratkezelés

Záráskor 23,18 millió forint behajtásra kimutatott hátralékot kezel az adóhatóság, ennek többsége olyan tartozás, mely munkahely, jövedelem, bankszámla hiányában – jelen állapot alapján – nem végrehajtható. A hátralék összege a 2015. évhez viszonyítva, mely 23,14 millió forint volt, 1,7 %-os növekedést mutat.

1.) Követelés és hátralékkezelés

A hátralék és követeléskezelés egyre fontosabb részét képezi az adóigazgatási munkának. Mindazokkal szemben, akik önként nem teljesítik fizetési kötelezettségeiket és hátralékot halmoznak fel, az önkormányzati adóhatóság a törvényes és tisztességes eszközök széles körének alkalmazásával következetesen lép fel. Az adóhatóság feladatai közé tartozik a hátralékkal rendelkező gazdálkodók és magánszemélyek fizetésének kikényszerítése és az adófizetők problémáinak méltányos kezelése.

Az önkormányzati adóhatóság alapvető célkitűzése a hátralék keletkezés növekedési ütemének lassítása a végrehajtási eljárások hatékony és eredményes alkalmazásával.

A hátralékállomány nagymértékben az előző évekről áthozott tartozás. A hátralék jelentős része behajthatatlan, mert olyan nem működő, illetve felszámolás alatt lévő társaságnál van felhalmozódva, akiktől a tartozás megtérülése nem valószínűsíthető.

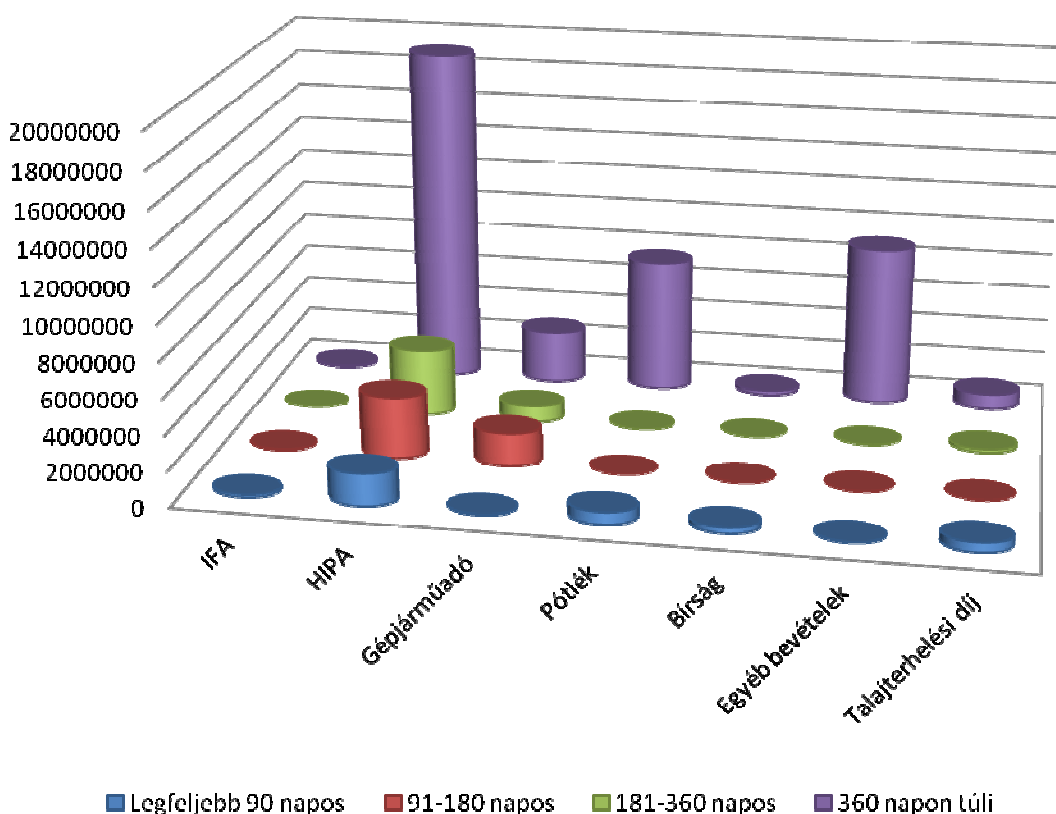
Ha elindul a felszámolási eljárás, az önkormányzati adóhatóságnak csak egyetlen egy lehetősége marad a fennálló tartozás beszedésére, a megfelelő időben történő hitelezői igénybejelentés benyújtása. Ebben az esetben az önkormányzatnak a tartozás 1 %-át meg kell fizetni hitelezői igényként. Az eljárás legtöbb esetben több évre is elhúzódik, s az eljárás befejezését követően, felosztható vagyon hiányában csak a felszámoló biztos díjára marad fedezet. Az elmúlt évek során több esetben éltünk ennek a lehetőségével, de egyetlen egy esetben sem térült meg egyetlen egy adóforint sem. Így 2016. évben már nem nyújtottunk be hitelezői igényt, hogy ne növeljük tovább a meglévő hátralékállományt.

A jogszabályi előírások miatt azonban ezen tartozások nem írhatóak le az elévülési idő (2016. július 1-jétől az 5 év 4 évre csökkent) lejárta előtt, így folyamatos részét képezik az évente kimutatott hátralékállománynak. Az elmúlt évben újabb 5 cég esetében indult el a felszámolási, végelszámolási eljárás, illetve 3 adózó esetében kaptuk meg a felszámolási eljárást lezáró jogerős végzést.

Hasonló problémák vannak azoknál a cégeknél, akiknél adószám felfüggesztés, illetve adószám törlés miatt elindul a kényszer-végelszámolás. Tapasztalható olyan gazdálkodói magatartás is, hogy az eladósodott cégekből más vállalkozásokba viszik át a meglévő vagyont, a kiürített gazdasági társaságok végrehajtására pedig kicsi az esély.

A következő diagram a követelések lejárat szerinti alakulását szemlélteti. A kimutatásból egyértelműen megállapítható, hogy a 360 napon túli tartozások összegei a legmagasabbak minden adónemben, ezek megtérülésére kevesebb esély van, elévülési időn belül a nyilvántartásban kell szerepeltetni. Iparüzési adó tekintetében 19 millió forint nagyságrendet tesz ki a hátralék, és igen magas összegről beszélhetünk még az egyéb bevételek esetében is 7 millió forint összegben. A legfeljebb 90 napos vagy 91-180 közötti lejáratú tartozások megtérülése valószínűsíthető, nagy részük fizetési halasztásból vagy részletfizetésből származnak

Követelések lejárat szerint

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2016. adókövetelés nyilvántartása

A még folyamatosan működő cégek esetében is gondot okoz az adófizetési kötelezettség teljesítése, hiszen a felhalmozott kintlévőség beszedése, a magas szállítói és hiteltartozások miatt rendkívül nehéz helyzetben vannak.

Általában elmondható, hogy azon vállalkozások kerültek nagyon nehéz helyzetbe, akik már az előző év tartozásait is vagy átütemezték, vagy nem tudták megfizetni.

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény lehetőséget biztosít az adózó és az adó megfizetésére kötelezett személynek, hogy kérelme alapján az őt terhelő adótartozás, bírság, vagy pótléktartozás mérséklését, elengedését, fizetési halasztását vagy részletfizetését kérje, ha azok megfizetése az ő és a vele együtt élő közeli hozzátartozó megélhetését súlyosan veszélyezteti, vagy a vállalkozás működését ellehetetleníti. Fizetési halasztásban, illetve részletfizetésben feltételhez kötötten több cég és magánszemély is részesült, 2016. évben 7 adózó élt ennek a lehetőségével.

Vállalkozások esetében pénzügyi és vagyoni helyzetükkel kapcsolatos igazolások, magánszemélyek esetében jövedelmi és kiadásokkal kapcsolatos, esetleg orvosi igazolások bekérésre került sor. Tekintettel az önkormányzat anyagi helyzetére adó elengedésére egyetlen egy esetben sem került sor. A fizetési könnyítésben érintett adó nem minősül adóelengedésnek. A tőketartozásból eredő hátralékállomány növekedése magával vonja a késedelmi pótléktartozás emelkedését is. A fizetési határidők lejárta következtében időről-időre megemelkednek a nyilvántartott adótartozások összegei. Jellemzően a nyilvántartott tartozások „hullámzó” trendet mutatnak, az adóhatóság eredményes végrehajtásai nyomán csökkennek, ám a fizetési határidők újra generálják a hátralékok növekedését.

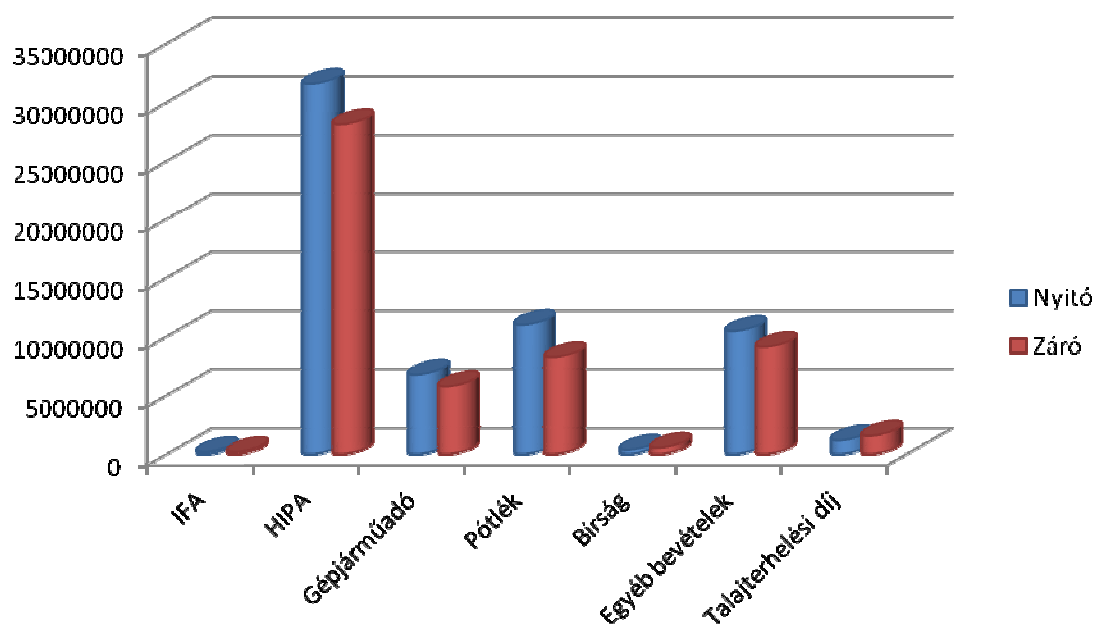
A 2016. december 31-ei zárási állapot szerint az összes hátralékállomány 53,69 millió forint. Örömmel konstatálhatjuk, hogy az előző évekhez képest a hátralék nem növekedett, hanem 2015. évhez viszonyítva 7,91 millió forinttal csökkent. Köszönhető ez a szigorú és hatékony követeléskezelés és behajtási tevékenység eredményének. A hátralék keletkezés növekedési ütemének lassítása, illetve megállítása a meglévő csoportlétszám növelésével még eredményesebbé tehető.

Feladatunk még a jövőre nézve a hátralékok megállítása és a bevétel növelése mellett az adóellenőrzések fokozott és folyamatos biztosítása. Szükség van egy olyan kontrollrendszer kiépítésére, amely a jogkövető és önkéntes befizetést teljesítő adózókon kívül feltárja azt az adózói kört, akik bejelentkezési, bevallási, befizetési teljesítési kötelezettségeik alól kibújva próbálnak adóhatóságunk látóköréből kikerülni.

A kimutatott és fennálló hátralékok 64 %-a már nem működő, illetve felszámolás alatt lévő társaságoknál van felhalmozva, megtérülések nem várható.

A következő diagram a hátralékállomány változását mutatja meg, összehasonlítva a 2015. és a 2016. éveket. Egyértelmű megállapítás vonható le annak tekintetében, hogy a talajterhelési díj és a bírság kivételével minden más adóban csökkent a hátralékállomány a múlt év záró állományához képest.

Hátralékállomány változás

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2016. évi adókövetelés nyilvántartása

Az esedékes, de meg nem fizetett tartozások megszüntetésére tett végrehajtási intézkedések:

Az adóhátralékok behajtása az év minden hónapjában folyamatosan működik. Az adóhatóság egyetlen esetben sem intézkedett úgy, hogy előtte ne tájékoztatta volna az adózót arról, hogy már esedékes hátraléka van. Az év első hónapjaiban az adócsoport fizetési felszólítást küld a hátralékosoknak. Minden év március 15-éig, illetve szeptember 15-éig számlaértesítő megküldésével tájékoztatja az adózókat fizetési kötelezettségeikről, melyben határidő kiszabásával lehetőséget ad az önkéntes teljesítésre.

A fizetési határidő leteltét követően kerül sor a meg nem fizetett adótartozások végrehajtására. Magánszemélyek esetében elsősorban munkabérből, illetve nyugdíjból történő letiltást kezdeményeznek. A behajtási tevékenységekben az időintervallum kiemelkedő szerepet kapott, a hatékonyság növelésében igen fontos, hogy csökkenjen a reakcióidő, amely a kötelezettség meg nem fizetése és a végrehajtási eljárás megindítása között eltelik. Sajnos ezen a téren az előrelépés nehézkes, mivel közvetlen információ sok esetben nem áll rendelkezésre, az adós személyének fellelése, a munkahelyi adatok és a bankszámlaszámok lekérése külön utánajárást igényel. Ezeken túl a behajtás sikerességét jelentősen meghatározza a jövedelem, sajnos egyre többen vannak, akiknek nincs nyilvántartott jogviszonya, nem dokumentált „fekete” jövedelmet szereznek, így a jövedelemforrásuk felderíthetetlen, illetve segélyen él, amely nem vonható végrehajtás alá.

2016. évben 754 adózó esetében kereste meg az Adócsoport a B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szervét munkahely és kifizető nevének, címének megkérésével, illetve 4 adózó esetében pedig az illetékes Nemzeti Adó- és Vámhivatalt számlaszám megkérésével.

Az elmúlt évben is nagyon sok letiltást tudtak kezdeményezni a közmunka program keretében foglalkoztatottak munkabérére.

A beszámolási időszakban 3, 5 vagy 8 napos fizetési határidő megjelölésével, 945 fizetési felhívást postáztak ki (nem számlaértesítő, mely évi 7975 db-ot jelent) az adócsoport dolgozói, és 115 adózó esetében nyújtottak be letiltást munkabérre, vagy nyugdíjra.

A vállalkozók hátralékainak behajtásakor pedig hatósági átutalási megbízás alkalmazásával az adós pénzügyi intézménynél kezelt pénzeszközöket vonják végrehajtás alá. Ha nemcsak egy pénzügyintézetnél rendelkeznek számlaszámmal és természetesen ezek az információk rendelkezésükre állnak, több számlaszámra is beadják a hatósági átutalást.

2016. évben 17 adózó esetében 7.273 millió forint adótartozás térült meg hatósági átutalás benyújtásával.

Tisztelt Képviselő-testület!

Ennyiben kívántam ismertetni Önökkel a jegyző, mint önkormányzati adóhatóság 2016. évi adóztatással kapcsolatos feladatainak végrehajtásáról szóló munkát. Mint, ahogy a beszámoló bevezető része is említi, az adóztatási feladatok ellátása DOS alapú ONKADO programmal történik, s mindazért, hogy az elkészült anyag minél több információt, adatot, számokat és minél több összehasonlítást tudjon prezentálni, a kollegáknak a napi feladatok ellátása mellett számtalan analitikus nyilvántartást és kimutatást kell év közben vezetniük.

Összefoglalva, elmondhatom, hogy a helyi adóhatósági feladat szerteágazó, sokrétű, ellátása a folyamatosan változó társadalmi, gazdasági és jogszabályi környezetben feszített munkatempót igényel az apparátus részéről.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a beszámolót szíveskedjen megtárgyalni és elfogadni.

Sárospatak, 2017. május 15.

dr. Vitányi Eszter

Készítette: Tamás Zoltánné
Adócsoport vezető

SÁROSPATAK VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

/2017. (V.26.) KT. határozat-tervezete

az adóztatásról

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete tárgybani beszámolót megtárgyalta és azt elfogadta.

Felelős: jegyző

Határidő: azonnal